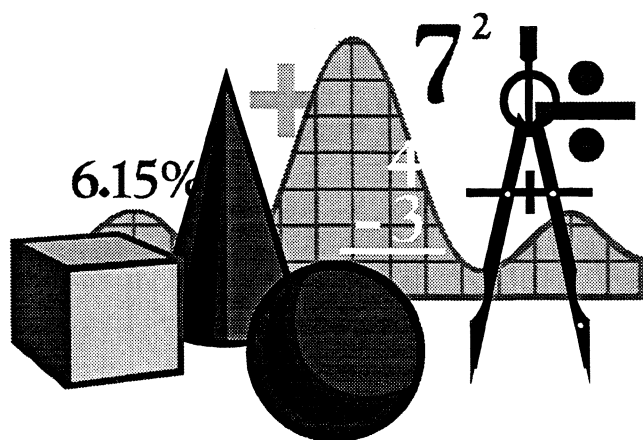

Merete Thonstad

**Kvartalsvise lønnssummer fra
skatteregnskapet**
Prøveprosjekt L

INNHOLD

1.	Oppsummering	3
1.1.	Bakgrunn	3
1.2.	Formål	3
1.3.	Resultater	3
1.4.	Landsfiler og videre arbeid	4
2.	Lønnsbegrepet	5
2.1.	Nasjonalregnskapet	5
2.2.	Eurostats korttidsdirektiv	6
2.3.	Skatteregnskapet	7
2.4.	Lønns- og trekkoppgaveregisteret	8
2.5.	Dagens lønnsstatistikk og den nye	8
2.6.	Bygg og anlegg, forretningsmessig tjenesteyting	9
3.	Datagrunnlag, koblinger og funn	10
3.1.	Avgiftsgrunnlaget	11
3.2.	Arbeidsgiveravgiften	13
3.3.	Kobling LTO og SR	13
3.4.	Næring	14
3.5.	Kobling SR og to næringer	15
4.	Fra termin til kvartal.....	16
4.1.	Lønnssummer fra termin til kvartal - to kommuner 1991 - 1993	16
4.2.	Lønnssummer fra termin til kvartal - fire kommuner 1992 -1994	18

1. Oppsummering

1.1. Bakgrunn

I forbindelse med utviklingen av registerbasert timeverks-, sysselsettings-, lønns- og omsetningsstatistikk (TSLO), vil Seksjon for inntekts- og lønnsstatistikk, (S420), være ansvarlig for L-variablen. L står for brutto lønnssum til arbeidstakerne i kvartalet. Kravene til TSLO kommer fra Eurostats korttidsstatistikkdirektiv. Det foreligger nå i versjon 9, men det er ennå ikke endelig vedtatt.

Nasjonalregnskapet vil også ha behov for lønnssummer og /eller indekser for alle næringer/sektorer til sitt planlagte kvartalsvise arbeidskraftregnskap

Kvartalsvise lønnssummer skal etter planen lages ut fra det terminvis innrapporterte grunnlaget for arbeidsgiveravgift fra Skatteregnskapet (SR). Statistisk sentralbyrå har i flere år innhentet disse dataene for 4-5 kommuner. Seksjon 410, 420 og 460 har drevet gransking av datamaterialet for fire kommuner i Prøveprosjekt L. S420 har vært ansvarlig for prosjektet.

1.2. Formål

Prosjektet hadde bl.a. som formål å kartlegge om grunnlaget for arbeidsgiveravgift var egnet som lønnsbegrep, og å utrede metodiske problemer i forbindelse med overgangen fra termin- til kvartalstall. Et annet formål med prøveprosjektet og det videre arbeidet i 1995, er å forberede oss på å anvende data fra hele landet. Det er viktig å bli kjent med datamaterialet, linkproblemer, få begrepsavklaringer, tenke på programmering av et opplegg for landsfiler osv.

1.3. Resultater

Lønnssummen som vi får fra Skatteregnskapet, er grunnlag for arbeidsgiveravgift. Grunnlaget omfatter både kontant- og naturallønn samt pensjonspremier og noen utgiftsgodtgjørelser. Dette er noe mer enn kravene fra Eurostat, men det skulle ikke by på store problemer å justere for ulikhetene.

Øvrige resultater viser at koblinger mot andre registre gikk rimelig bra. Linkproblemene var mindre enn vi hadde fryktet. Ved koblingen mellom SR-filene og Arbeidsgiver-/Arbeidstakerregisterene, var det bare en halv prosent av recordene som ikke fikk match. Grunnlaget for arbeidsgiveravgift fra SR stemte bra med lønnssummer fra andre kilder.

Egil Heilund har i kapittel 4 laget forslag til modeller for å få til overgangen fra terminvise til kvartalsvise lønnssummer.

Prøveprosjekt L har bare tatt for seg data fra 4 kommuner. Med et så lite datagrunnlag er det klart at man ikke får belyst alle problemstillinger som vil dukke opp på landsbasis. Konklusjonen i dette prøveprosjektet er at vi ikke har funnet noe så graverende under arbeidet med 4-kommunefilene at vi ikke vil anbefale å ta inn landsfilene for videre utredning.

1.4. Landsfiler og videre arbeid

Landsfilene fra SR for årene 1993 og 1994 blir innhentet av S410 i oktober/november 1995. Filen for 1995 får Statistisk sentralbyrå i februar 1996, og fra april neste år mottas terminfiler fortløpende.

Når det gjelder det videre arbeidet, må det i første omgang utarbeides en plan for kontroll og tilrettelegging av filene. S410 er ansvarlig for det. S420 må være med å lage spesifikasjoner for hvordan filene bør være når de skal tas i bruk.

Populasjoner for de ulike næringene må drøftes. Etter at vi har fått de første landsfilene, må tall kjøres ut på næringsnivå og kontrolleres mot andre kilder.

Det må diskuteres hvordan vi skal håndtere flerbedriftsforetak med ulike næringer innen foretaket. Vi trenger en metode for å splitte opp lønnssummen på næring.

Grunnlag for arbeidsgiveravgift for store deler av staten ligger i dag ikke inne i Skatteregnskapet, men vil bli lagt inn fra 1997 eller 1998. Vi må ta stilling til om vi i mellomtiden bør innhente statlige lønnsdata fra andre kilder for å komplettere lønnssommene fra SR.

2. Lønnsbegrepet

I arbeidet med utredning av registerbasert kvartalsstatistikk kommer man bort i lønnsbegreper fra mange kilder. Begrepene lønn, lønnskostnader, brutto lønn osv. kan være brukt på litt ulike måter. Her skal jeg prøve å redegjøre for definisjoner og anvendelser av begrepene i forskjellige sammenhenger.

2.1. Nasjonalregnskapet

I Nasjonalregnskapet (NR) opereres det med følgende definisjon av lønnskostnader, basert på 1993 SNA/ESA (internasjonale nasjonalregnskapsstandarder):

Total avlønning, kontant eller natural, som en arbeidsgiver godtgjør en arbeidstaker med til vederlag for arbeid utført av arbeidstakeren i regnskapsperioden.

Dette gjelder vederlag betalt til nordmenn og utlendinger som er sysselsatt i innenlandsk produksjonsvirksomhet.

Lønnskostnadene kan deles inn i:

Lønnskostnader = lønn + arbeidsgivers faktiske og beregnede trygde- og pensjonspremier

Lønn = kontantlønn + naturallønn

I Knut Rosenlund Skotners notat «Lønnsbegrepet i 1993 SNA/ESA», står det nærmere om innholdet i begrepene. Kontantlønn er definert som følgende poster:

1. Lønn utbetalt på regulær basis, f.eks. ukentlig, månedlig, eller tilsvarende intervaller, inkludert verdien av eventuelle sosialbidrag, inntektsskatter etc. som arbeidstaker er betalingsansvarlig for, selv om den faktiske betalingen skjer fra arbeidsgiveren.
2. Høyere lønnssetser eller spesielle tillegg for overtid, nattskift, helgearbeid eller annen ubekvem arbeidstid samt godtgjørelse for ubehagelige eller farlige arbeidsforhold.
3. Godtgjørelse for levekostnader, f.eks. pendlere og arbeidstakere som arbeider utenlands, stedlige tillegg.
4. Innkvarteringsgodtgjørelse utbetalt i kontanter.
5. Regelmessige bonuser basert på produktivitet eller profitt, sosiale ytelser ekskludert.
6. Ad-hoc-bonuser eller andre spesielle utbetalinger knyttet til insentivprogrammer.
7. Bil- og transportgodtgjørelse som skal dekke reisekostnadene til og fra arbeidsstedet, godtgjørelse inkluderer ikke tillegg og refusjoner som arbeidstaker har i forbindelse med forretningsreiser, flytting etc. i jobbsammenheng. Dette skal føres som vareinnsats.
8. Godtgjørelse betalet til arbeidstakere som er fraværende fra arbeidet for en kortere periode, f.eks. ferie, midlertidig stans i produksjon etc. (sykdom, skade etc. ikke medregnet).
9. Tantieme, gratiale, drikkepenger fremmøte-, styremedlemsgodtgjørelse betalt til arbeidstakere.
10. Betalinger til arbeidstakere fra arbeidsgivere med bakgrunn i spareordninger.
11. Spesielle utbetalinger til arbeidstakere som forlater foretaket hvis slike utbetalinger er individuelle og ikke knyttet til kollektiv avtale.

Naturallønn bekrives i notatet til Skotner som følgende:

Naturallønn består av varer og tjenester, eller andre fordeler (som rentefrie lån eller lån med redusert rente), stilt til rådighet av arbeidsgiveren gratis eller til redusert pris for arbeidstaker, og som kan brukes i arbeidstakers fritid etter eget skjønn til tilfredsstillelse av husholdningens behov og lyster. Arbeidstaker er ikke avhengig av disse varene og tjenestene eller andre fordeler for å utøve sitt arbeid.

Varer og tjenester eller andre fordeler som arbeidsgiver plikter å stille til rådighet for at arbeidstaker skal kunne utføre sin jobb overfor arbeidsgiver, skal behandles som vareinnsats.

Sykepenger skal altså ikke være med under lønn. Det er derimot poengtert i 1993 SNA og ESA at det i praksis kan være vanskelig å skille slike størrelser fra kontantlønn. Sykepengene må da inngå i kontantlønn.

Når NR produserer årlige lønnssumtall etter nasjonalregnskapssektor, tar de i bruk næringsstatistikkene, tradisjonell lønnsstatistikk, AKU, Lønns- og trekkoppgaveregisteret m.m. Det er ikke alltid lett i praksis å 'gjenskape' innholdet i de teoretiske lønnsbegrepene.

NRs behov i forbindelse med det planlagte kvartalsvise arbeidskraftsregnskapet, er å få lønnssummer fordelt på næring og institusjonell sektor. Foreløpige signaler går ut på at de er interessert i både totaltall og indekser, samt at det ikke er nødvendig å skille mellom kontant- og naturallønn.

2.2. Eurostats korttidsdirektiv

Kravene i korttidsdirektivet, versjon 8.0, er at det skal lages kvartalsvise (eventuelt månedlige) lønnssummer for næringene industri, bergverk, energi og olje samt for bygg og anlegg. (NACE Rev. 1 C-E og F.)

Hva er så lønnsbegrepet i korttidsdirektivet? Brutto lønn er der definert som alle betalinger i kontanter og naturalytelser fra de rapporterende enheter til alle arbeidstakere som betaling for arbeid. Dette gjelder før direkte beskatning og arbeidstakers sosiale sikkerhets- og pensjonspremier er fratrukket.

Brutto lønn inkluderer:

- Utbetalinger til personer som jobber hjemme så sant de er på arbeidsgivers lønnsliste.
- Utbetalinger til arbeidstakere som er innlånt fra andre enheter og byråer.
- Bonuser, 13.-månedsbetaling, feriebonus, levekostnadsgodtgjørelser, bonuser for opphold i utlandet.
- Overtidsbetaling, søndags- og nattillegg.
- Betaling for ferie, helligdager og andre ikke-arbeidsdager.
- Output-, produksjons- eller produktivitetsbonuser.
- Vederlag for årlig ferie som ikke blir tatt.
- Ekstravederlag for ekstreme arbeidsforhold slik som støv, skitt, temperatur, røyk, fare osv.
- Garantert ukentlig lønn.
- Sluttvederlag.
- Overnattings-, transport- og kostgodtgjørelse utbetalt kontant til arbeidstakere.
- Godtgjørelse for forbedringsforslag og patentgebyr til arbeidstakerne.
- Kommissjon.
- Direktørers og arbeidstakeres bonus.
- Verdien av bonusandeler fordelt gratis til ansatte.
- Betalinger fra arbeidsgiver til arbeidstaker under spareordninger eller tilsvarende opplegg.
- Skatter, bidrag og andre summer betalt av arbeidstaker, men trukket fra hos arbeidsgiver.
- Familiegodtgjørelser betalt av arbeidsgiver i h.h.t. kollektive avtaler.
- Lønn og godtgjørelser, eller deler av disse som arbeidsgiver fortsetter å betale direkte til arbeidstaker ved sykdom, svangerskapspermisjon, industriulykker, invaliditet osv.

Dette er ekskludert fra brutto lønn:

- ⇒ Sosiale sikkerhets- og andre støtteordninger betalt av arbeidsgiver.
- ⇒ Bidrag til arbeidsutveksling til arbeidsgiveren for korttidsarbeid.
- ⇒ Lovfestede familiegodtgjørelser.
- ⇒ Alderspensjon og lignende ytelser.
- ⇒ Skatter betalt for totale utbetalte lønninger.
- ⇒ Summer satt til side spesielt for å dekke mulige betalinger av godtgjørelser ved avskjedigelse eller
- ⇒ årlig ikke-avviklet ferie.
- ⇒ Dekning av arbeidstakers reiser, flytting, separasjon, hotell- og underholdningsutgifter, telefon osv.
- ⇒ som konsekvens av arbeidstakers arbeidssituasjon.
- ⇒ Dekning av nåværende utgifter til transport av ansatte til og fra arbeidet, enten det er foregått med
- ⇒ foretakets egne transportmidler eller av en tredje part på vegne av foretaket.
- ⇒ Godtgjørelser betalt til ansatte for innkjøp av verktøy, utstyr og spesielle arbeidsklær som er
- ⇒ påkrevet, eller deler av deres kontraktfestede lønn som er påkrevet for å dekke slike innkjøp.
- ⇒ Gaver betalt i kontanter og i naturalia til ansattes jubileum, bryllup, dåp osv.
- ⇒ Tips og deltakelseshonorar.
- ⇒ Utgifter til kontorfeier.
- ⇒ Utgifter for utdanningskostnader (lærlingkostnader).

Definisjonen av brutto lønn her tilsvarer langt på vei kontantlønnsbegrepet i NR. Sykepenger i arbeidsgiverperioden (dvs. de første 14 dagene) skal være med her, men ikke i NR. Enkelte av komponentene er det vanskelig å vite om man kan klassifisere som kontantlønn, siden beskrivelsene i Eurostats manual er lite utfyllende.

2.3. Skatteregnskapet

Fra Skatteregnskapet (SR) får vi grunnlaget for arbeidsgiveravgift:

Avgiftsgrunnlaget er brutto lønn og annen godtgjørelse for arbeid eller oppdrag så vel i som utenfor tjenesteforhold, når arbeidet eller oppdraget ikke er utført som ledd i selvstendig næringsvirksomhet. Det gjøres ikke fradrag for mulige pensjonsinnskudd, fagforeningskontingent, sjømannsfradrag eller underholdningsbidrag som går til fradrag ved beregning av skattetrekk. Som lønn regner en også honorar, tantieme, provisjon, overtidsgodtgjørelse, ulempestillegg, serveringspenger, drikkepenger og lignende ytelser.

Naturalytelser skal tas med ved avgiftsberegningen i samme utstrekning og med samme verdi som ytelsen skal tas med ved beregning av forskuddstrekk.

Utgiftsgodtgjørelser tas med i den grad ytelsen er trekkpliktig.

Alle lønnsutbetalinger under sykdom (også det som refunderes fra folketrygden) og lønn ved nedkomst (ikke engangstønaden) skal med. Videre skal arbeidsgivers og det offentliges tilskudd til livrente og pensjonsordninger tas med i grunnlaget, deriblant kollektiv pensjonsforsikring.

Dette inkluderer det meste av kontantlønn og naturallønn. I tillegg kommer sykepenger, noen ganger også ut over arbeidsgiverperioden. Grunnlaget inneholder også noen komponenter som klassifiseres som arbeidsgivers faktiske og beregnede trygde- og pensjonspremier.

Som hovedregel skal enhver arbeids-/oppdragsgiver hver termin innberette lønnsgrunnlaget for beregning av arbeidsgiveravgiften til kommunekassereren i sin arbeidsstedskommune. I tillegg skal

han beregne avgiften som skal innbetales ved å multiplisere lønnsgrunnlaget for hver av sine arbeidstakere med satsen for arbeidsgiveravgift i deres ligningskommune. Innberetningen skjer på foretaksnivå. Avgiftsplikten foreligger selv om utbetalingen i løpet av året til den enkelte mottaker ikke overstiger grensen for lønnsoppgaveplikt (400 kr).

De fleste statlige arbeidsgivere betaler ikke inn arbeidsgiveravgift på vanlig måte, da de omfattes av den såkalte sentrale oppgjørsordningen. Det gjøres en sentral beregning ut fra budsjettlønn, og det regnes som om alle arbeidstakerne har avgiftssone 1. Lønnsgrunnlaget for denne gruppen innberettes dermed ikke til SR. Det betales heller ikke arbeidsgiveravgift for fiskere, de har en egen produktavgift i stedet.

Innholdet i grunnlag for arbeidsgiveravgift vil kunne endres med skattereglene. Som eksempel kan nevnes at i 1988 ble mange pensjonspremier gjort avgiftspliktige. I 1993 ble flere naturalytelser gjort trekkpliktige, og skal dermed medregnes i grunnlaget.

2.4. Lønns- og trekkoppgaveregisteret

I Lønns- og trekkoppgaveregisteret (LTO) er det i bruk ca. 150 koder. De fleste av kodene inneholder ulike lønnskomponenter, andre er for pensjoner, forsikringer osv. Mange naturalytelser er spesifisert under egne koder, men en del inngår i hovedkoden for lønn, honorarer mv., 111-A.

Knut Rosenlund Skotner har skrevet notatet «Hvordan samsvarer LTO-systemets lønnskoder med anbefalingene i 1993 SNA/ESA?», der han fordeler de ulike LTO-kodene etter NRs lønnsbegrep. Ikke alt lar seg fordele i.h.t. NRs definisjoner, eks. kode 111-A.

I LTO-systemet innberettes alle beløp som det skal svares arbeidsgiveravgift av med en A etter koden. Ved å summere opp alle koder merket A, får man beregnet grunnlaget for arbeidsgiveravgift. Det tilsvarer ikke nøyaktig det grunnlaget det faktisk betales/beregnes avgift av pga. bl.a. følgende årsaker:

- Den avgiftspliktige premie til kollektiv pensjonsforsikring er ikke med i LTO, bare SR.
- Mange statsansatte omfattes av den sentrale oppgjørsordningen, og deres egentlige lønn i LTO trenger ikke svare til den budsjetterte lønnen avgiften er beregnet ut fra.
- Utbetalt beløp pr. arbeidsforhold som er mindre enn kr 400 i et inntektsår skal ikke innberettes til LTO, men er arbeidsgiveravgiftspliktig.

Beregninger vi har gjort fra LTO av totalt arbeidsgiveravgiftsgrunnlag, har likevel ligget nær Forskningsavdelingens beregninger fra SRs makrotall og andre kilder.

2.5. Dagens lønnsstatistikk og den nye

I dagens lønnsstatistikk opereres det med næringsavhengige lønnsbegrep. I den nye lønnsstatistikken (DNLS) skal de samme begrepene brukes for alle næringer.

Simen Normann har laget notatet «Kategorisering av lønnsarter til den nye lønnsstatistikken - kontantlønn og naturallønn» som vedlegg til høringsuttalelsen om DNLS. Det er senere laget en standard for elektronisk innberetning for DNLS, der det står hva som skal innberettes av lønnsopplysninger. DNLS vil konsentrere seg om kontantlønnsbegrepet fra NR.

2.6. Bygg og anlegg, forretningsmessig tjenesteyting

På skjemaene som S460 årlig sender ut til et utvalg fra næringen bygg og anlegg, er det seks ulike poster med lønnskostnader. To av disse er sumposter. Lønn, honorarer o.l er fordelt på arbeidere og funksjonærer.

For forretningsmessig tjenesteyting er det tre lønnskostnadsposter på skjemaet. Felles for begge næringer er i tillegg til innbetalt arbeidsgiveravgift disse postene:

Lønn , honorarer o.l:

Her inngår enhver form for lønns godtgjørelse overfor lønnstakere, herunder tantieme, gratiale, naturalia (fri bil, tlf. etc.), lønn under sykdom (som ikke refunderes fra folketrygden) og lønn ved permisjon, godtgjørelse til hjemmearbeidere og provisjon til selgere, før fradrag av skatter, arbeidstakers andel av trygdepemier, pensjonspremier o.l. Ekskludert her er pensjoner, arbeidsgivers bidrag til bedriftspensjonskasse, arbeidsgivers andel av trygdepemier, erstatninger, godtgjorte kost- og reisekostnader, kostnader til arbeidsklær o.l. Det er eksklusive godtgjørelse til ikke-ansatt styre-, representantskaps- og bedriftsforsamlingsmedlemmer, familiearbeidere uten fast arbeid i bedriften og eier av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap.

Andre ytelser til beste for lønnstakerne:

Her inngår alle innberetningspliktige pensjonskostnader. Dessuten inngår alle andre personalkostnader, unntatt lønn og arbeidsgiveravgift, som f.eks. arbeidsgivers innbetalinger til premiefond og pensjonsreguleringsfond, tilskudd til pensjonsfond, innbetalinger til arbeidstakerforeninger, premier til pensjonsforsikring, premier til syke- og ulykkesforsikringer etablert ved tariff- eller arbeidsavtaler, stønad ved bedriftsulykker osv. Posten omfatter også personalgaver, kostnader ved fri kantine, kurs, feriehjem, tjenesteboliger, trimrom, bedriftsidrettslag m.m.

Under lønn, honorarer mv. er det bare kontant- og naturallønnskompener, i tillegg til lønn under sykdom som ikke refunderes fra folketrygden.

3. Datagrunnlag, koblinger og funn

Vi har i prosjektet sett på kontoen for arbeidsgiveravgift fra Skatteregnskapet for 4 kommuner. Bakgrunnen er at det er behov for lønnssummer etter næring til TSLO og NR på kvartalsbasis. Dermed er det nødvendig å vurdere om konto for arbeidsgiveravgift fra Skatteregnskapet er en egnet kilde for lønnssummene. Tanken er at det er liten forskjell mellom brutto lønnssum og grunnlag for arbeidsgiveravgift. Næring kan kobles på fra Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF) via A/A.

Skatteregnskapet er inndelt i mange konti for restanser, innbetalte skatter, avgifter m.m. På konto 201 finner vi innbetalt arbeidsgiveravgift og grunnlaget som den beregnes fra. Arbeidsgivere er pålagt å innberette disse opplysningene hver termin til kommunekassereren i foretakets kontorkommune.

Statistisk sentralbyrå har mottatt reskontrofiler for 6 terminer i året fra og med 1991. For årene 1991 - 1993 gjaldt dataene fire kommuner, mens det var 5 kommuner fra 1994.

I dette notatet velger jeg å kalle de fire kommunene for A, B, C og D. Vi har i hovedsak tatt for oss inntektsårene 1992 og 1993, men også sett litt på 1994. A og B ligger på Østlandet, i henholdsvis arbeidsgiveravgiftssone 1 og 2. C ligger i Nord-Norge i sone 4 og D i sone 5 (dvs. med avgift = 0 for ansatte som har denne som ligningskommune).

På filene er det for hver arbeidsgiver en record pr. innbetaling, som oftest en hver termin. Grunnlaget for denne avgiften er på egne records, en record pr. sone for arbeidsgiveravgift. Årsaken er at det er differensierte satser for avgiften, så arbeidsgiveren er pålagt å summere opp grunnlaget for sine arbeidstakere avhengig av hvilken sone deres ligningskommune er i. Korreksjoner av grunnlag og avgift forekommer også på filene.

På konto for arbeidsgiveravgift ligger følgende opplysninger:

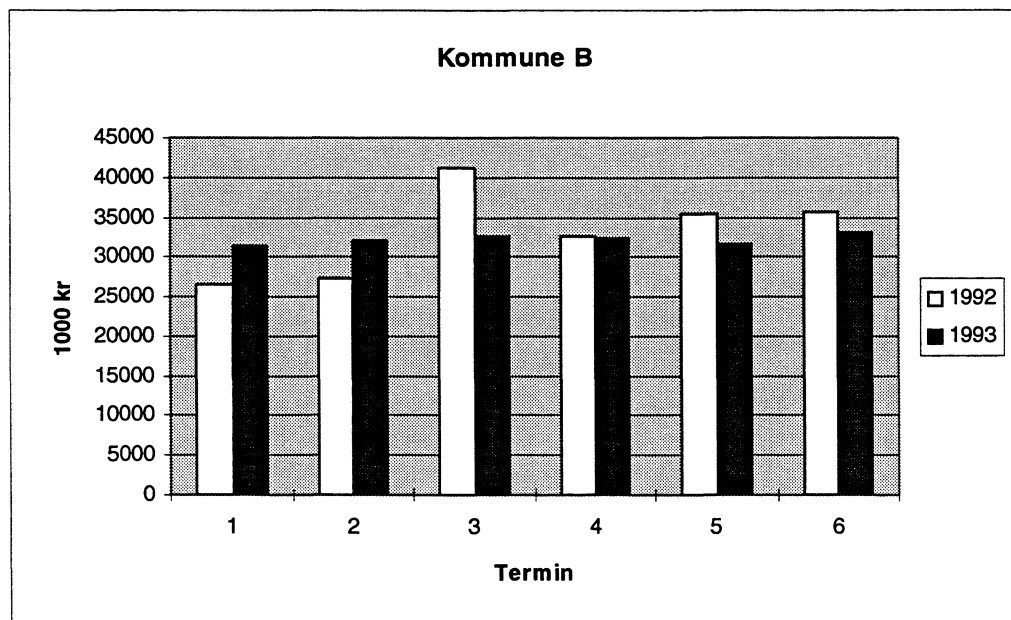
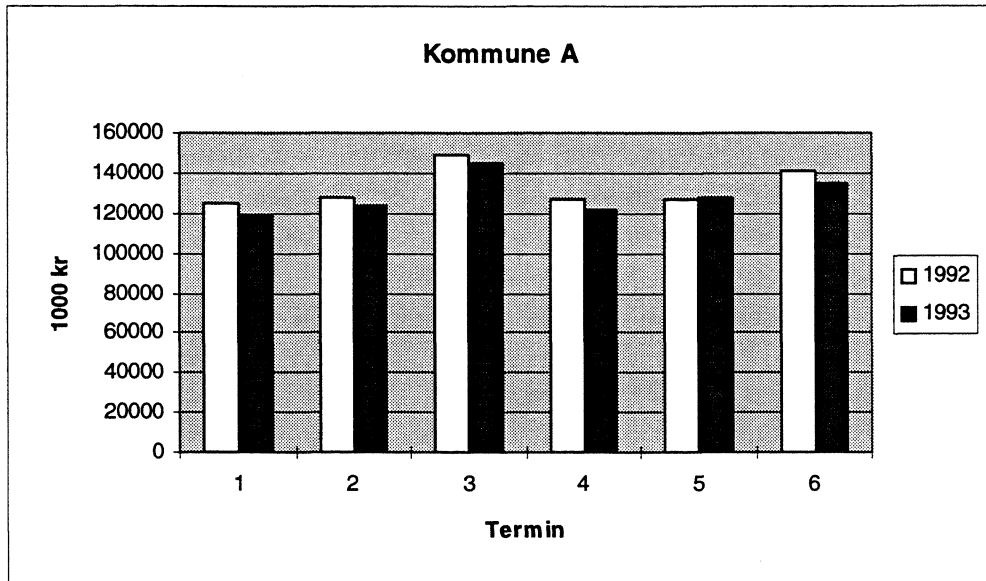
- Kontorkommunenr
- Kontonr (Her 201)
- Arbeidsgivernr. - 11-sifret
- År
- Termin
- Posteringsdato
- Arbeidsgiveravgift
- Grunnlag for avgiften pr sone
- Sone for arbeidsgiveravgift
- Avgiftssats i prosent

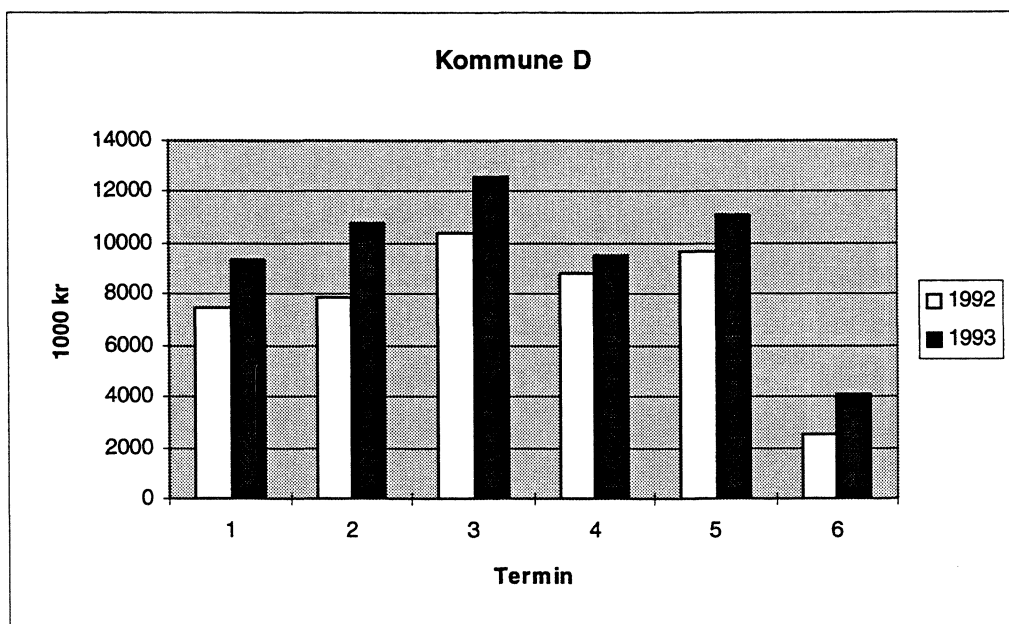
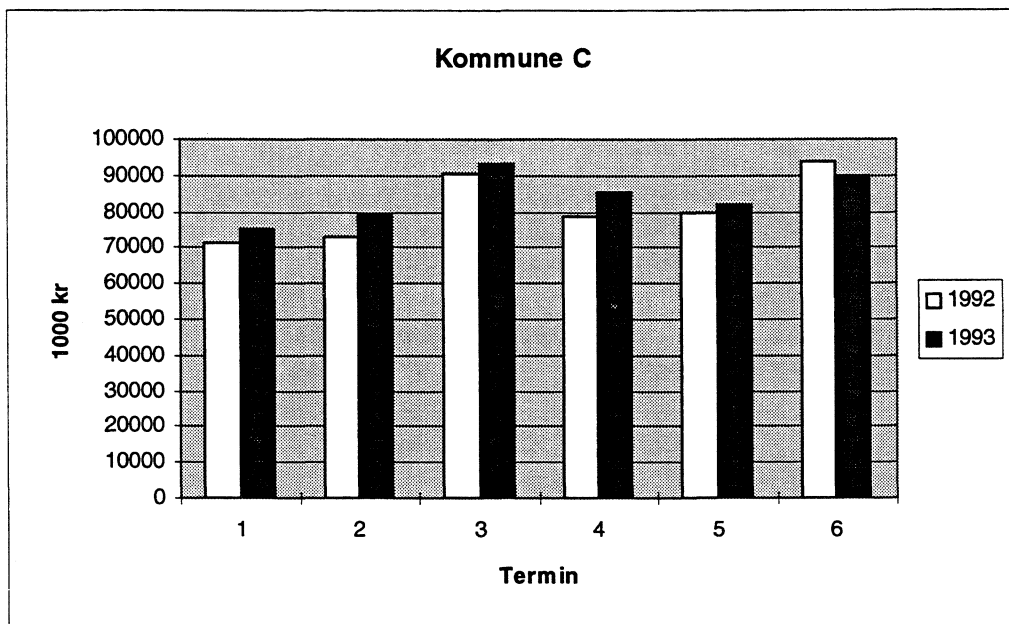
I tillegg ligger det noen koder og 'fillere' på hver record.

3.1. Avgiftsgrunnlaget

Hva som inngår i grunnlaget for avgiften, ble beskrevet i avsnitt 2.3. Selv om arbeidstakere har en ligningskommune der avgiften er null, skal ifølge reglene grunnlaget innrapporteres.

Fordelingen av grunnlaget for arbeidsgiveravgift for de ulike terminene i 1992 og 1993 så slik ut:

Funn:

Kommune A: I A er det et klart mønster for de to årgangene, 3. og 6. termin har en del høyere lønnsgrunnlag enn de øvrige. Det er en del lavere lønnsutbetalinger i 1993 enn i 1992.

Kommune B: I 1992 er det lave utbetalinger i de to første terminene, klart høyest i 3. og så jevnt resten, mens det i 1993 er veldig jevnt gjennom året med så vidt litt høyere i 6. termin. Også her er utbetalingene lavere i 1993 enn i 1992.

Kommune C: Her er det høyest lønnssum i 3. og 6. termin for begge år. 1993 er høyest totalt.

Kommune D: Høyest lønnsgrunnlag i 3. termin, relativt høyt i 4. og 5. og så ekstremt lavt i 6. termin for begge år. 1993 har høyest sum totalt.

Hva kan så dette fortelle oss? For det første at det ser ut til å være et mønster at 3. og 6. termin ligger høyere enn øvrige terminer. Årsaken kan være utslag av lønnsoppgjør, utbetaling av julegratiale, at mange småbeløp innrapporteres først i siste termin osv. For det andre er det litt ulikt mønster gjennom året for de fire kommunene. Det kan bl.a. skyldes ulik næringsstruktur.

Disse momentene må tas hensyn til i produksjon av kvartalsvise lønnssummer. Hvis man skal se på en indeks for utviklingen i totale lønnssummer, bør kanskje alle landets kommuner stratifiseres ut fra årsmønsteret for grunnlaget.

3.2. Arbeidsgiveravgift

Satsene for arbeidsgiveravgiften for 1992 og 1993 var:

	<u>1992</u>		<u>1993</u>	
Sone 1:	16,7	prosent	14,3	prosent
Sone 2:	13,2	<	10,8	<
Sone 3:	9,0	<	6,6	<
Sone 4:	7,7	<	5,3	<
Sone 5:	0,0	<	0,0	<

Satsene for arbeidsgiveravgiften har som vi ser endret seg litt fra 1992 til 1993. I tillegg ble den såkalte "kakseskatten" innført fra 1993. For arbeidstakere som har tjent over 16 ganger grunnbeløpet i folketrygden (G), skal det betales ekstra avgift på 10 prosent av beløpet som overstiger 16 G. Dette ekstra "grunnlaget" innberettes heldigvis ikke, for da ville det ha blitt en dobbelttelling. Selve avgiften blir derimot innberettet/betalt på vanlig vis i 6. termin.

Innbetalingen av arbeidsgiveravgift i forhold til grunnlaget for avgiften, så ut til å være i relativt bra samsvar på filene. Unntaket er kommune D, hvor det var en del forsinkelser i siste termin.

Vi var særlig spent på hvorvidt hele grunnlaget ble innrapportert i kommune D, siden arbeidsgiveravgiften er null for alle arbeidstakere som har denne som ligningskommune. Kommunekassererkontoret kunne opplyse at det var enkelte bedrifter med svært få ansatte som unnlot å innrapportere. Egentlig er de pålagt å innberette grunnlaget, men dette praktiseres ikke like strengt i alle kommuner i Finnmark/Nord-Troms. Siden det er snakk om svært små lønnssummer, er dette neppe å betrakte som et stort problem. Det kan dog gi seg utslag for enkelte næringer med stor andel av arbeidstakere i småbedrifter lengst nord i landet. Problemet med manglende innrapportering må utredes nærmere når vi får inn landsfilene.

3.3. Kobling SR og LTO

For 1992 var det i de 4 kommunene 1 415 ulike arbeidsgivernr. (ANr.) fra SR. 1 378 av disse hadde match mot LTO på 11-siffer ANr. Vi fikk fem ekstra ved å matche på 8-siffer ANr. Det var dermed 32 som ikke fikk match. Det skal i prinsippet være samme nummerserie som brukes i de to registrene.

Vi summerte opp grunnlag for arbeidsgiveravgift pr. Anr. fra SR og LTO, og sammenlignet de som fikk match. Ca. halvparten av grunnlagene var like i de to registrene. For de øvrige var det ofte små avvik. LTO lå totalt sett høyere enn SR med 1 622 mot 1 528 mill. kr i 1992.

KOBLING MELLOM SKATTEREGNSKAP (SR) OG LTO 1992

Kommune	Antall ANr.	Sum grunnlag SR, kr	Sum grunnlag LTO, kr
A	664	795 709 082	790 634 751
B	245	198 829 272	294 277 277
C	455	486 892 563	482 465 935
D	19	46 753 779	54 765 692

Det som var spesielt, var avviket mellom kommunene. I A og C lå LTO litt under SR, mens det lå kraftig over i de andre.

Årsaker til avvikene kan være mange, som f.eks:

- Premie til kollektiv pensjonsforsikring er med i SR, men ikke LTO.
- Småbeløp (under 400 kr i året pr person x Anr) blir innberettet til SR, men ikke LTO.
- For sen innrapportering til 6. termin i SR. Dette var en viktig årsak i kommune D i følge kommunekassererkontoret.

Lønnssummen fra SR for Anr. som ikke hadde kobling til LTO, var på 925 692 kr. Dette er et lite beløp i forhold til totalen. 13 av de 32 som ikke hadde kobling, hadde grunnlag for arbeidsgiveravgift lik null. Årsakene kan være at de først har innrapportert uten at de egentlig trengte det og så blitt korrigert, eller at noen har betalt inn avgift uten å opplyse om grunnlaget. Beløpet på ett ANr hadde nesten 80 prosent av lønnssummen uten kobling, så de øvrige var dermed småbeløp.

I 1993 var det 1 314 arbeidsgivernummer på firekommunefilen, og 1297 av disse fikk kobling mot LTO.

KOBLING MELLOM SKATTEREGNSKAP (SR) OG LTO 1993

Kommune	Antall ANr.	Sum grunnlag SR, kr	Sum grunnlag LTO, kr
A	626	771 579 365	797 879 245
B	216	192 767 897	199 902 542
C	437	505 065 957	508 250 284
D	18	57 405 239	66 027 239

Antall arbeidsgivernummer fra SR uten kobling til LTO, var 17. Det totale grunnlaget for disse var 610 275 kr.

3.4. Næring

S410 har koblet skatteregnskapsfilene til Arbeidsgiver-/arbeidstakerregisteret (A/A), som igjen henter næring fra BoF. Det ble bra match på 11-siffer ANr, og i tillegg fikk de noen ekstra match på 8-siffer ANr. For 1992 hadde i alt 14 216 records match mot A/A, mens 78 var uten kobling. (Gjelder konto for arbeidsgiveravgift.) Dette er før filene er aggregert opp på Anr. For 1993 hadde 67 records av 13 203 ikke match.

Det er vanskelig å si noe om kvaliteten på næringsfordelingen ut fra dette lille datamaterialet. Vi så bare litt nærmere på to næringer fra S460.

3.5. Kobling SR og to næringer

S460 har ansvaret for statistikk for næringene Bygg og anlegg (ISIC-næring 50) og Forretningsmessig tjenesteyting (ISIC-næring 832). De trakk ut en fil med alle enhetene i sitt utvalg for 1992 og 1993 fra de fire kommunene. Filen ble koblet mot filer fra SR på bedriftsnummer.

Vi sammenlignet grunnlaget for arbeidsgiveravgift fra SR med noen av de lønnskostnadene bedriftene i S460s utvalg hadde oppgitt på skjema. Postene Lønn mv. og Andre ytelser ble brukt, de er definert i avsnitt 2.5 over. De observasjonene som hadde store avvik, ble kontrollert av S460.

For bygg og anlegg 1993 fikk vi følgende resultat for bedriftsnr. med match:

Næring	Komm.	Sum SR	Lønn mv., 1000 kr	Lønn mv.+ andre ytelser, 1000 kr
50110	A	13 862	13 903	14 611
50110	A	3 093	2 925	2 978
50110	B	667	756	781
50110	C	1 982	2 154	2 234
50110	C	5 201	5 200	5 240
50122	C	2 912	2 752	2 826
50123	C	1 826	1 604	1 604
50210	A	7 193	6 993	7 264

For Forretningsmessig tjenesteyting 1993 var resultatet:

Næring	Komm.	Sum SR	Lønn mv., 1000 kr	Lønn mv. + andre ytelser, 1000 kr
83210	A	572	571	571
83220	A	1 077	1 135	1 135
83220	A	3 215	2 640	2 762
83220	C	2 456	1 684	1 778
83230	A	8 559	7 919	8 300
83230	C	1 687	1 359	1 359
83241	A	192	166	166
83241	C	1 496	1 510	1 543
83242	A	1 171	1 146	1 146
83242	C	980	922	922
83291	C	3 355	3 245	3 416
83299	A	1 971	1 865	1 875

Alt i alt stemte tallene veldig bra. Kilder til avvik mellom SR og S460s tall, kan bl. a. være:

- Litt avvikende begrepsinnhold.
- Ulike måter blant oppgavegivere å oppfatte lønnsdefinisjonen på skjemaet.
- Feilopplysninger.
- Forsinkelser i meldingsgangen i SR.

4. Fra termin til kvartal

4.1. Lønnssummer fra termin til kvartal - to kommuner 1991 - 1993

Statistisk sentralbyrå ønsker å publisere kvartalsvis statistikk over lønnssummer på grunnlag av terminvise innberetninger til Skatteregnskapet. Dette nødvendiggjør at lønnssummene i mars og september må predikeres på bakgrunn av kjente sesongvariasjoner. Her presenteres og sammenlignes to modeller for en slik predikering. Analysen bygger på datagrunnlaget som er benyttet i to-kommuneprosjektet. Innfil er

```
micmac : /ssb/micmac/microdb3/moms/navfil.ssd01
```

som er tilrettelagt av Grete Olsen. Filen inneholder termindata for to kommuner (A og B) i årene 1991, 1992 og 1993.

Næringskode på filen er påført primært fra BOF, men også fra A-reg, der næringskode fra BOF mangler. I analysen er næringskodene gruppert på følgende måte:

Næring	ISIC-kode
Industri	31000 - 39999
Offentlig, sosial og privat tjenesteyting	91000 - 99999
Primærnæringer	11000 - 19999
Varehandel, hotell og restaurant	61000 - 69999
Øvrige næringer	
Uoppgitt	Uten næringskode

Et inntrykk av sesongvariasjonene i de ulike næringene får vi ved å se på gjennomsnittlig endring i prosent fra en termin til neste i de tre årene.

Gjennomsnittlig endring mellom terminer i prosent

	1.-2. termin	2.-3. termin	3.-4. termin	4.-5. termin	5.-6. termin	6.-1. termin
Industri	4,6	18,1	-15,9	8,4	5,6	-13,4
Offentlig, sosial og privat tjenesteyting	1,4	15,9	-13,7	2,2	0,8	-5,7
Primærnæringer	12,2	70,8	-26,0	-12,8	30,5	-49,1
Varehandel	2,7	15,8	-13,9	-1,9	15,9	-22,8
Øvrige næringer	6,0	25,7	-16,4	2,0	13,6	-25,1
Uten næring	1,3	17,6	-10,7	0,5	13,4	-15,6
Totalt	3,1	18,6	-15,0	2,7	7,3	-15,0

Vi har ingen informasjon om den faktiske fordelingen av lønnssummer på de to månedene i hver termin. Dersom det anses som nødvendig å skaffe til veie slik informasjon, må denne fordelingen innhentes direkte fra bedriftene. Alternativt kan man anta at lønnssummen i 2. og 5. termin fordeler

seg likt på de to månedene. Dette synes rimelig, da det ikke er noen atypiske måneder i noen av terminene (kanskje for 2. termin med påsken for enkelte næringer?). Med denne antakelsen er vi i stand til å lage en 'fasit'. Så kan ulike modeller tilpasses, og vi kan måle hvilken modell som kommer nærmest fasiten.

Tabellen viser at sesongvariasjonene er minst mellom 1. og 2. termin og mellom 5. og 6. termin. Dette lover bra, fordi det er nettopp her vi ønsker å predikere lønnssummene. Følgende to modeller er tilpasset dataene:

Modell 1 I denne modellen tas ikke hensyn til sesongvariasjonene, utbetaling i termin t settes lik lønnssummen i år $(t-1)$. Det antas dermed at lønnssum 1. kvartal er lik (lønnssum 1. termin) * 1,5. Lønnssummen 2. kvartal settes til (lønnssum 1.- 3. termin) - (estimert lønnssum 1. kvartal). Samme prinsippet gjelder for 3. og 4. kvartal.

Modell 2 I denne modellen tas hensyn til sesongvariasjonen. La β_j være gjennomsnittlig endring fra termin j til termin $j+1$ som vist i tabellen. T_j og K_i angir lønnssum i termin j , $j=1, \dots, 6$ og kvartal i , $i=1, \dots, 4$. Nå er

$$\hat{T}_1 = L_1 \left(1 + \frac{1}{2} (\beta_1 + 1) \right)$$

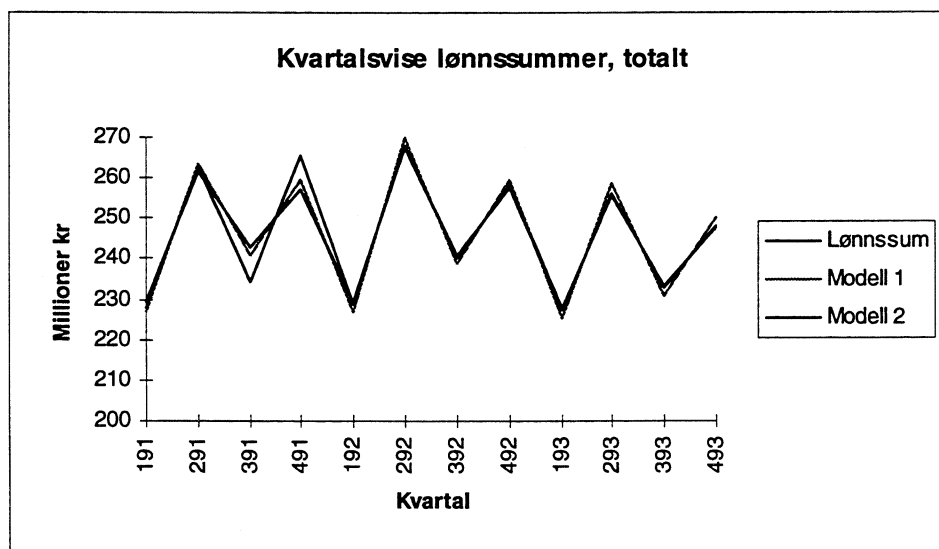
$$\hat{T}_2 = \sum_{j=1}^3 L_j - \hat{T}_1$$

og samme prinsippet gjelder for 3. og 4. kvartal.

I tabellen under er de to modellene sammenstilt. Kolonnen *Lønnssum* er 'fasitsvaret' under forutsetning av at lønnsutbetalinger i 2. og 5. termin fordeler seg jevnt på de to månedene i terminen. Tallene er i millioner kroner.

Kvartal	Lønnssum	Modell 1	Modell 2
191	227.8	226.8	229.2
291	262.7	263.7	261.4
391	234.3	240.1	242.7
491	265.5	259.5	257.2
192	228.8	226.4	229.2
292	268.0	270.0	267.6
392	240.4	238.7	240.9
492	257.9	259.6	257.4
193	227.8	225.1	227.5
293	255.7	258.4	256.0
393	233.4	230.9	232.9
493	247.7	250.2	248.2

I diagrammet er de to modellene sammen med fasiten vist grafisk. Begge de to modellene predikerer lønnssummene svært bra. Det er kun i 3. og 4. kvartal 1991 en kan påvise avvik av noe størrelse. Det virker også som om de to modellene følger hverandre svært bra.

I den siste tabellen er gjennomsnittlig avvik fra 'fasit' gitt. Tabellen bekrefter at det er svært liten forskjell på hvilken modell som benyttes. Dette har sammenheng med at sesongvariasjonene er små i de terminene det er aktuelt å predikere.

Gjennomsnittlig avvik i prosent		
	Modell 1	Modell 2
Industri	2,5	2,3
Offentlig, sosial og priv. tj.yting	3,1	3,2
Primærnæringer	2,8	2,9
Varehandel, hotell og restaurant	0,8	1,2
Øvrige næringer	1,7	1,7
Uten næring	1,9	2,0
Totalt	1,1	0,8

Konklusjonen på analysen er at konvertering fra terminvise til kvartalsvise data synes uproblematisk dersom en kan anta at lønssummer i 2. og 5. termin er fordelt likt på de to månedene i hver termin. Det må imidlertid understrekes at datagrunnlaget er tynt både når det gjelder antall bedrifter som inngår (kun to kommuner), og selve tidsperspektivet (3 år).

4.2. Lønssummer fra termin til kvartal - fire kommuner 1992 - 1994

I avsnitt 4.1. analyseres hvorvidt terminvise data fra Skatteregnskapet kan transformeres til kvartalsvise tall. Datagrunnlaget er innbetalinger til Skatteregnskapet for to kommuner, kommune A og B i perioden 1991 til 1993. Næring er påkoblet primært fra BOF, men også fra A-reg. dersom kobling mot BOF ikke er mulig.

Her vil den samme analysen bli gjort for fire kommuner i perioden 1992 til 1994. Kommunene er A, B, C og D. To av kommunene (A og B) inngår også i tokommuneanalysen. De to analysene kan derfor ikke anses som uavhengige. Næring er påført fra BOF (A-reg. er ikke benyttet).

Analysen bekrefter resultatene i tokommuneanalysen: Sesongvariasjonene er minst fra 1. til 2. termin og fra 4. til 5. termin. Dette fører til at lønnssum i mars og september kan predikeres med stor grad av sikkerhet. Lønnssummer totalt i perioden er fremstilt i tabellen, med de samme forutsetninger som ble tatt i tokommuneanalysen angående fordelingen av terminsummene på de to månedene. Predikerte lønnssummer med henholdsvis metode 1 og 2 er også fremstilt. Tallene er i millioner kroner.

Kvartal	Lønnssum	Modell 1	Modell 2
192	347,7	344,6	347,7
292	409,0	412,1	409,0
392	372,6	369,8	372,9
492	399,0	401,8	398,7
193	357,4	352,1	355,2
293	406,6	412,0	408,8
393	374,8	373,0	376,2
493	388,0	389,8	386,6
194	364,7	363,7	367,0
294	422,4	423,4	420,1
394	385,0	380,1	383,3
494	541,9	546,8	543,6

Dataene tilpasses svært bra til de to modellene. Tabellen viser et markert hopp i utbetalingene i siste kvartal 1994 (6. termin). Dette kan skyldes nye arbeidsgivere, og/eller økning i utbetaling fra eksisterende arbeidsgivere. Det er ikke utført noe nærmere analyse på hva det markerte hoppet skyldes. Denne terminen har ingen påvirkning på metodene og resultatet av predikeringen.

Ser en på de to modellenes gjennomsnittlig avvik fra 'fasit', virker prediksjonene fra firekommune-filen bedre enn tokommune-filen. Dette skyldes sannsynligvis at firekommune-filen er et større datagrunnlag.

Gjennomsnittlig avvik i prosent

	To kommuner		Fire kommuner	
	Modell 1	Modell 2	Modell 1	Modell 2
Industri	2,5	2,3	0,7	0,7
Offentlig, sosial og priv. tj.yting	3,1	3,2	0,8	0,9
Primærnæringer	2,8	2,9	2,4	2,4
Varehandel, hotell og restaurant	0,8	1,2	1,0	1,0
Øvrige næringer	1,7	1,7	1,0	0,7
Uten næring	1,9	2,0	1,1	0,7
Totalt	1,1	0,8	0,8	0,3

For tokommune-filen er det vanskelig å se forskjell på de to modellene, mens analysen som bygger på fire kommuner tyder på at modell 2 er noe bedre. Imidlertid er det ikke mye som skiller de to modellene.

Statistisk sentralbyrå

Oslo
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo

Telefon: 22 86 45 00
Telefaks: 22 86 49 73

Kongsvinger
Postboks 1260
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

ISSN 0806-3745

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway